

Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelma 2023

Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelma 2023

RAPORTEJA 81 | 2022

Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelma 2023

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-398-104-1 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-104-1

www.doria.fi/ely-keskus

Esipuhe

Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelmassa 2023 on määritelty joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso sekä laadittu joukkoliikenteen linjasto 4.6.2023 alkavaa sopimuskautta varten.

Suunnittelu on koskenut kuntien välistä linja-autoliikennettä Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven välillä sekä liikennettä Kajaanista, Kemijärveltä, Oulusta, Posiolta, Puolangalta, Ranualta, Rovaniemeltä, Sallasta ja Suomussalmelta em. alueelle. Suunnittelun ulkopuolelle on rajattu Lapin ja Kainuun maakuntien sisäinen linja-autoliikenne, VR:n junaliikenne sekä kuntien sisäiset koululais- ja asiointikuljetukset.

Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet on määritelty käyttäjäryhmäkohtaisesti liikkumistarpeiden perusteella. Hankittava joukkoliikenne on suunniteltu siten, että tarpeelliset työmatka-, opiskelu-, asiointi-, matkailu- ja liityntäyhteydet järjestetään. Linjastosuunnitelma on laadittu palvelutasotavoitteiden pohjalta.

Suunnitelman on laatinut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeksiantaja Ramboll Finland Oy. Työtä on ohjannut Koillismaan alueellinen joukkoliikennetyöryhmä, johon kuului edustajat Kemijärven, Kuusamon, Posion, Pudasjärven, Sallan, Suomussalmen ja Taivalkosken kunnista, Koulutuskuntayhtymä OSAO:sta, Kainuun ammattiopistosta, Pohjois-Pohjanmaan liitosta sekä Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista.

Oulussa tammikuussa 2023

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Sisältö

Työn tausta ja tavoitteet	2
Toimintaympäristö ja nykytila	3
Väestö ja liikkumisen suuntautuminen	3
Viranomaisten tehtävät ja joukkoliikenteen järjestäminen	3
Palvelutasotavoitteet	5
Palvelutasosuunnittelu	5
Joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso	6
Opiskeluyhteydet	6
Työmatkayhteydet	7
Asiointiyhteydet	8
Liityntäyhteydet kaukoliikenteeseen	8
Matkailuyhteydet	10
Linjastosuunnittelu	12
Suunnittelun lähtökohdat	12
Kuusamo–Oulu-yhteysväli	12
Kuusamo–Posio-yhteysväli	13
Kemijärvi–Kuusamo-yhteysväli	14
Salla–Ruka-yhteysväli	15
Vaikutusten arviointi	16
Vaikutukset liikenteen määrään ja kustannuksiin	16
Joukkoliikenteen järjestämisessä tapahtuvat muutokset	16
Vaikutukset matkustajiin	16
Lähteet	18
Kuvailulehti	19

Työn tausta ja tavoitteet

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) käynnisti syksyllä 2021 joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnittelun Koillismaan alueella. Suunnittelu on koskenut kuntien välistä linja-autoliikennettä Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven välillä sekä liikennettä Kajaanista, Kemijärveltä, Oulusta, Posiolta, Puolangalta, Ranualta, Rovaniemeltä, Sallasta ja Suomussalmelta em. alueelle. Suunnittelun ulkopuolelle on rajattu Lapin ja Kainuun maakuntien sisäinen linja-autoliikenne, VR:n juna-liikenne sekä kuntien sisäiset koululais- ja asiointikuljetukset. Suunnittelualueella ei ole aiemmin laadittu joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelmaa, eikä alueen nykyistä joukkoliikennettä ole suunniteltu yhtenä kokonaisuutena tai tarveperusteisesti.

Tässä työssä tavoitteena on ollut määrittää kuntien välisen joukkoliikenteen palvelutaso ja laatia palvelutasotavoitteita vastaava linjastosuunnitelma. Palvelutasotavoitteet on määritetty yhteysvälikohtaisesti käyttäjäryhmittäin, ja tähän vaikuttavat muun muassa asukasmäärä ja -tiheys, työssäkäynti- ja opiskeluvirtojen volyymi sekä nykyinen joukkoliikenne ja sen käyttö. Kaikilla suunnitelluilla linja-autovuoroilla tulisi olla selkeä käyttötarkoitus ja riittävä määrä käyttäjiä. Lisäksi on pyritty siihen, että vuorot liikennöitäisiin toimivilla ja tehokkailla autokierroilla. Tulosten pohjalta on suunniteltu kustannustehokas joukkoliikennetarjonta kuntien välille.

Suunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet tiiviisti alueen kunnat sekä toisen asteen oppilaitokset, ja lisäksi työssä on kuultu myös alueen asukkaita ja matkailutoimijoita. Koska työ ulottui osittain Lapin maakunnan alueelle, suunnitelman laatimiseen on osallistunut myös Lapin ELY-keskus. Suunnitteluprosessi käynnistyi vuodenvaihteessa 2021–2022 järjestetyllä asiakaskyselyllä. Kyselyllä kartoitettiin nykyisten joukkoliikenteen käyttäjien ja mahdollisten uusien potentiaalisten matkustajien näkemyksiä joukkoliikenteen kehittamisestä ja palvelutasosta.

Asiakaskyselyn jälkeen kunnissa järjestettiin kuntakohtaiset työpajat Kuusamossa, Pudasjärvellä ja Taivalkoskella. Alueen matkailun toimijoille järjestettiin erillinen työpaja. Kemijärven, Sallan, Suomussalmen ja Posion edustajia haastateltiin erikseen. Kerättyjen tietojen perusteella muodostettiin joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet, jotka lähetettiin lausunnonle Koillismaan alueellisen joukkoliikennetyöryhmän jäsenorganisaatioille.

Palvelutasotavoitteiden ja niistä saatujen lausuntojen perusteella käynnistettiin linjastosuunnittelu, jossa suunniteltiin kullekin yhteysvälille tarkemmat aikataulut sekä autokierrot. Linjastosuunnitelmavaiheessa ei enää pyydetty lausuntoja, mutta kommentteja linjaston toimivuudesta pyydettiin tarvittaessa kunnilta ja oppilaitoksilta. Lisäksi keväällä 2022 järjestettiin hankintalain mukainen avoin markkinavuoropuhelu, jossa osallistujat saivat esittää omia kommenttejaan linjastosuunnitelman luonnoksesta.

Toimintaympäristö ja nykytila

Väestö ja liikkumisen suuntautuminen

Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken alueella asuu yhteensä noin 27 000 asukasta. Alueen asukasmäärä on vähentynyt viimeisten vuosikymmenten aikana muuttoliikkeen seurauksena. Kaikki kunnat ovat pinta-alaltaan laajoja ja väkiluvultaan suhteellisen pieniä. Asutus on hajautunut laajoille alueille ja välimatkat ovat pitkiä.

Taulukko 1. Tietoja Koillismaan kunnista. (Lähde: © Tilastokeskus, Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne, 2022)

	Pinta ala km ²	Asukkaita 31.12.2021	Väestötiheys as/km ²	Taajama aste % 2021
Kuusamo	4 979	15 165	3,0	64,9
Pudasjärvi	5 638	7 702	1,4	50,6
Taivalkoski	2 438	3 913	1,6	47,3

Toisen asteen ammatillista koulutusta suunnittelualueella tarjoavat Koulutuskuntayhtymä OSAO (jäljempänä OSAO) ja Kainuun ammattiopisto (jäljempänä KAO). OSAO:n toimipisteet sijaitsevat Pudasjärvellä, Taivalkoskella ja Kuusamossa, KAO:n toimipiste taas Kuusamossa. Suunnittelualueen ulkopuolella sijaitsevista ammatillisista oppilaitoksista lähimpänä ovat OSAO:n Oulun toimipisteet ja KAO:n Kajaanin toimipisteet. Oulussa ja Kajaanissa on lisäksi ammattikorkeakoulu. Lähin yliopisto sijaitsee Oulussa, ja yliopisto-opetusta tarjotaan myös Kajaanissa. Jokaisessa suunnittelualueen kunnassa on lukio.

Kuntien välistä työmatkaliikennettä on suunnittelualueella suhteellisen vähän. Alueen merkittävin työmatkaliikenne keskittyy Oulun ja Pudasjärven välille. YKR-työmatka-aineiston mukaan yli 200 oululaista käy päivittäin Pudasjärvellä töissä ja yli 200 pudasjärveläistä puolestaan Oulussa. (Lähde: YKR © SYKE ja TK, 2021)

Kuntien välinen asiointiliikenne suuntautuu pääasiassa Ouluun, Taivalkoskelta ja Posiolta myös Kuusamoon. Oulussa sijaitsee useita asiointitarpeita synnyttäviä kohteita, joista ehkä merkittävin on Oulun yliopistollinen sairaala (jäljempänä OYS). Sairaalaan on asiointitarpeita etenkin arkisin koko suunnittelualueelta. Kuntien välinen asiointitarve ei välttämättä ole päivittäinen.

Suunnittelualueella ja alueen lähikunnissa on useita merkittäviä matkailukohteita, kuten Hossan, Oulangan, Riisitunturin, Sallan ja Syötteen kansallispuistot sekä Rukan ja Syötteen matkailu- ja laskettelukeskukset. Matkailua palvelevat yhteydet ovat alueen saavutettavuuden kannalta tärkeitä.

Liityntäyhteydet kaukoliikenteeseen ovat tärkeitä kaikissa käyttäjäryhmissä. Aluetta palvelevat rautatieasemat sijaitsevat Kajaanissa, Kemijärvellä ja Oulussa, lentoasemat taas Kuusamossa ja Oulussa. Alueen halki kulkevalla valtatiellä 20 liikennöidään kaukoliikenteen linja-autovuoroja, jotka pysähtyvät jokaisessa kuntakeskuksessa.

Viranomaisten tehtävät ja joukkoliikenteen järjestäminen

ELY-keskus huolehtii alueensa tieliikenteen toimivaltaisena viranomaisena joukkoliikennepalvelujen saatavuudesta ja luo edellytyksiä joukkoliikenteen toimivuudelle ja sujuvuudelle. Aikaisemmin voimassa ollut joukkoliikennelaki (869/2009) velvoitti toimivaltaiset viranomaiset määrittelemään toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason. Palvelutaso tuli määritellä yhteistyössä kuntien ja maakuntien liittojen kanssa, ja palvelutasossa oli huomioitava eri käyttäjäryhmien tarpeet. Palvelutasotavoitteet asetettiin määräajaksi. Vuonna 2018 voimaan tullut laki liikenteen palveluista (320/2017, jäljempänä liikennepalvelulaki) ei enää

velvoita tieliikenteen toimivaltaisista viranomaisista määrittelemään joukkoliikenteen palvelutasoa tai tekemään palvelutasopäätöstä. Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteiden määrittely ohjaa kuitenkin vahvasti ELY-keskuksen liikenteen suunnittelua ja hankintaa, ja niiden laatiminen on tästä syystä nähty tarpeelliseksi.

Suunnittelualueen kuntien väliset linja-autoyhteydet ovat aiemmin perustuneet laajaan markkinaehtoisesta liikenteen verkkoon, ja ELY-keskus ja kunnat hankkivatkin aiemmin lähinnä markkinaehtoista täydentävää liikennettä. Viime vuosien aikana markkinaehtoisen liikenteen verkko on kuitenkin supistunut, ja monet markkinaehtoisina lakanneet vuorot ovat päättyneet ELY-keskuksen hankkimiksi. Samalla ELY-keskuksen ja kuntien hankkiman liikenteen merkitys on kasvanut. COVID-19-pandemian seurauksena markkinaehtoisen liikenteen määrä alueella on edelleen vähentynyt. Tällä hetkellä markkinaehtoista liikennettä liikennöidään pääasiassa valtatiellä 20. ELY-keskus on hankkinut liikennettä yhteysväleillä Oulu-Syöte, Ruka-Hossa, Pötsio-Taivalkoski, Taivalkoski-Kuusamo, Salla-Kuusamo, Kemijärvi-Kuusamo ja Kuusamo-Kajaani. Hankittua liikennettä on ajettu sekä kouluvuoden aikana että kesäisin. Kesäisin hankittu liikenne on painottunut lähinnä matkailun tarpeisiin.

Kuntien sisäistä liikenteestä vastaavat kunnat itse. Kuntien toimivalta liikenteen hankinnassa perustuu liikennepalvelulakiin. Lain 181 §:n perusteella kunnat, jotka eivät ole toimivaltaisista viranomaisista, voivat hankkia täydentäviä liikennepalveluja alueelleen. Kunnan hankkima liikennepalvelu voi vähäisissä määrin ulottua kunnan varsinaisen toimivalta-alueen ulkopuolelle. Aiemmin ELY-keskus hankki osan kuntien sisäisestä liikenteestä, mutta jatkossa ELY-keskus hankkii vain kuntien välistä liikennettä.

Palvelutasotavoitteet

Palvelutasosuunnittelu

Palvelutasosuunnittelu käynnistyi sähköisellä asiakaskyselyllä vuodenvaihteessa 2021–2022. Kaksi viikkoa kestäneellä kyselyllä kartoitettiin nykyisten joukkoliikenteen käyttäjien ja mahdollisten uusien potentiaalisten matkustajien näkemyksiä joukkoliikenteen kehittämisestä ja palvelutasosta. Samalla selvitettiin tyytyväisyyttä alueen joukkoliikenteen nykytilaan ja kartoitettiin kehittämistarpeita esimerkiksi vuorotarjontaan. Yhteensä kyselyyn saatiin 432 vastausta, joista noin 26 % Kuusamosta, 16 % Posiolta ja Oulusta sekä 13 % Taivalkoskelta.

Kuva 1. Kehittämisehdotuksia joukkoliikenteeseen, jotta se palvelisi paremmin vastaajan tarpeita. Vaihtoehtoista sai valita 1-5 itselle tärkeintä kehittämiskohdetta.

Kyselyn perusteella tärkein joukkoliikenteen kehittämiskohde suunnittelualueella oli yhteysvälien joukkoliikenteen vuorotarjonnan turvaaminen. Lähes yhtä tärkeäksi koettiin vuorojen määrän lisääminen ja sopivat aikataulut. Kyselyn vastauksista laadittiin myös kuntakohtaiset tarkastelut, joita hyödynnettiin palvelutason määrittelyssä ja linjastosuunnittelussa.

Asiakaskyselyn jälkeen järjestettiin Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnille järjestettiin kuntatyöpajat tammi-helmikuun vaihteessa 2022. Kunnat kutsuivat työpajoihin tarpeelliseksi katsomiensa sidosryhmien edustajia siten, että saataisiin koolle mahdollisimman kattava osanottajajoukko joukkoliikenneyhteyksien määrittelyä varten. Kuntatyöpajojen tavoitteena oli varmistaa, että suunnittelussa huomioitiin kaikki joukkoliikenteen keskeiset asiakasryhmät yhteystarpeineen.

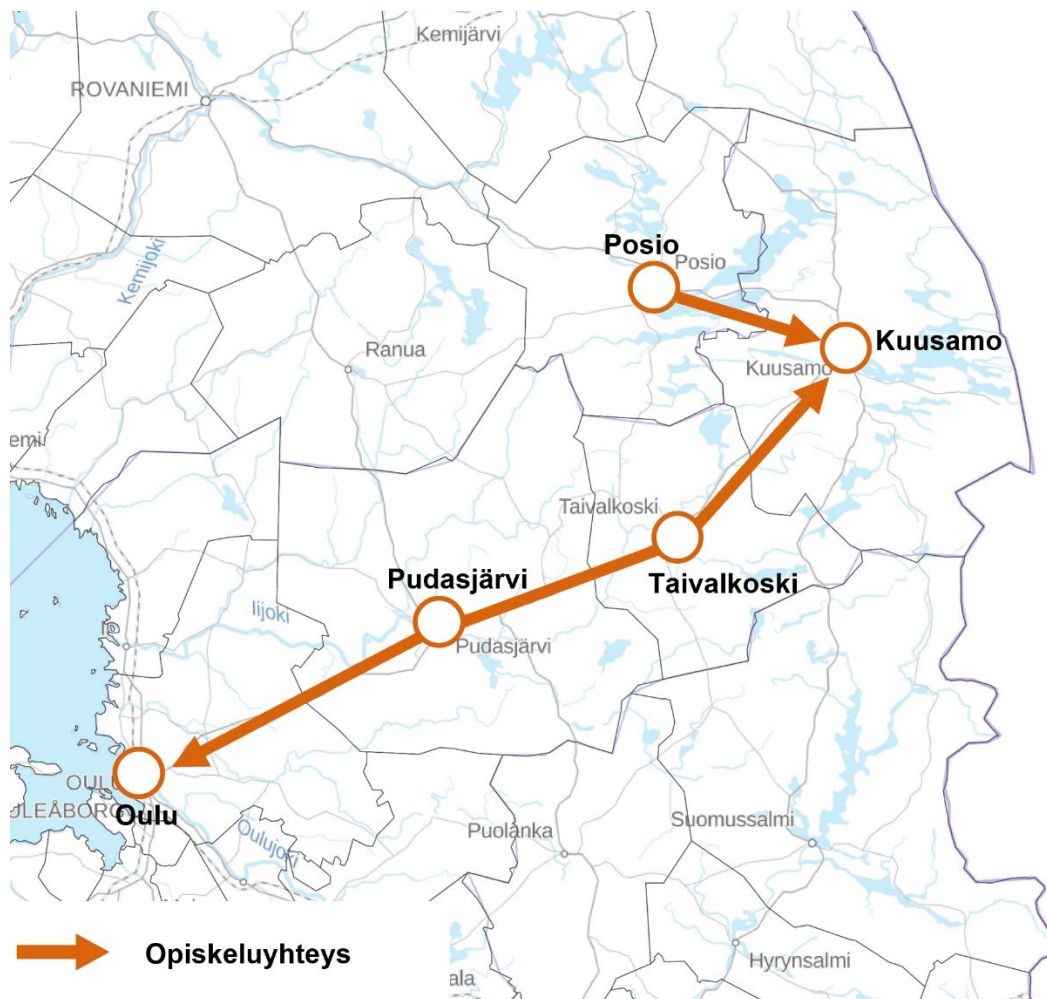
Alueen matkailun toimijoille järjestettiin helmikuussa 2022 erillinen työpaja. Matkailutyöpajassa selvitettiin tiedossa olevia tai tulevia matkailuun liittyviä joukkoliikenteen yhteystarpeita, joukkoliikenteen saavutettavuuden ja sen muutoksen merkitystä alueen matkailulle sekä joukkoliikenneyhteyksien tärkeyttä matkailun kannalta. Työpajaan osallistui laaja joukko matkailun parissa toimivia henkilöitä suunnittelualueelta.

Joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso

Palvelutasotavoitteet on määritelty yhteysvälikohtaisesti käyttäjäryhmittäin opiskelu-, työmatka-, asiointi-, matkailu- ja liityntäyhteyksiin. Määrittelyyn vaikuttavat mm. asukasmäärä ja -tiheys, työssäkäynti-, opiskelu- ja matkailuvirtojen volyymi sekä nykyinen joukkoliikenne ja sen käyttö. Palvelutasotavoitteiden tehtävänä on auttaa ja ohjata joukkoliikenteen suunnittelua ja hankintoja, ja tämän työn osana tehty linjastosuunnitelma on laadittu palvelutasotavoitteiden pohjalta. Peruskoululaisten koulukuljetuksille ei palvelutasotavoitteita ole määritelty, koska kunnat järjestävät koulukuljetuksensa pääsääntöisesti itse. Koulukuljetuksissa voidaan kuitenkin hyödyntää ELY-keskuksen hankkimaa liikennettä.

Opiskeluyhteydet

Opiskeluyhteyksillä tarkoitetaan toisen asteen opiskelijoiden päivittäisiä matkoja kodin ja oppilaitoksen välillä oppilaitosten lukuvuoden aikana. Joukkoliikenteen peruspalvelutasolla pyritään turvaamaan opiskeluyhteydet yhteysväleillä, joilla on riittävä ja todennettu kysyntä. Vuorojen suunnittelussa pyritään huomioimaan merkittävimpien oppilaitosten työajat. Tarve opiskeluyhteyksien järjestämiseen arvioidaan oppilaitoksista saatujen tietojen perusteella.

Kuva 2. Opiskeluyhteystarpeet suunnittelualueella. (Taustakartta: © Maanmittauslaitos, sisältää Taustakarttasarjan 02/2022 aineistoa sekä Kuntajakoaineistoa 02/2022, lisenssi CC BY 4.0)

Pitkistä välimatkoista johtuen opiskelijoille on realistisinta tarjota toimivat viikonloppuyhteydet pääasiassa valtatie 20 varrella. Tällä reitillä joukkoliikenteen kysyntä ja tarjonta ovat riittävällä tasolla. Lisäksi reitin varrella on useita oppilaitoksia. Kaikkiin suuntiin yhteyksiä ei ole tarkoituksenmukaista järjestää, koska vain harvoilla suunnilla kulkijoita on riittävästi toimivan joukkoliikenteen järjestämisen kannalta.

Viikonloppuyhteydet kodin ja oppilaitoksen välillä järjestetään siten, että meno opiskelupaikkakunnalle on sunnuntai-iltana tai maanantaiaamuna ja paluu kotipaikkakunnalle perjantai-iltapäivänä. Opiskelijoiden viikonloppuyhteyksiä järjestetään Posiolta Kuusamoon sekä Oulun ja Kuusamon välillä molempiin suuntiin. Oulun ja Kuusamon välinen liikenne palvelee myös Pudasjärveä ja Taivalkoskea.

Työmatkayhteydet

Joukkoliikenteen peruspalvelutasolla pyritään turvaamaan välttämättömimmät työmatkayhteydet. Kysynnän ollessa suurempaa voidaan tarjota työmatkalaisille parempaakin palvelutasoa. Työmatkayhteyksien tarpeen arvioinnissa käytetään seuraavia kunnan rajat ylittävien pendelöijien määrään liittyviä kriteerejä:

- Jos kuntien välillä on 150–300 pendelöijää, harkitaan yhden edestakaisen päivittäisen työmatkaliikenteen vuoron järjestämistä klo 8–16.
- Jos kuntien välillä on 300–450 pendelöijää, harkitaan kahden edestakaisen päivittäisen työmatkaliikenteen vuoron järjestämistä klo 7–9 ja klo 15–17.

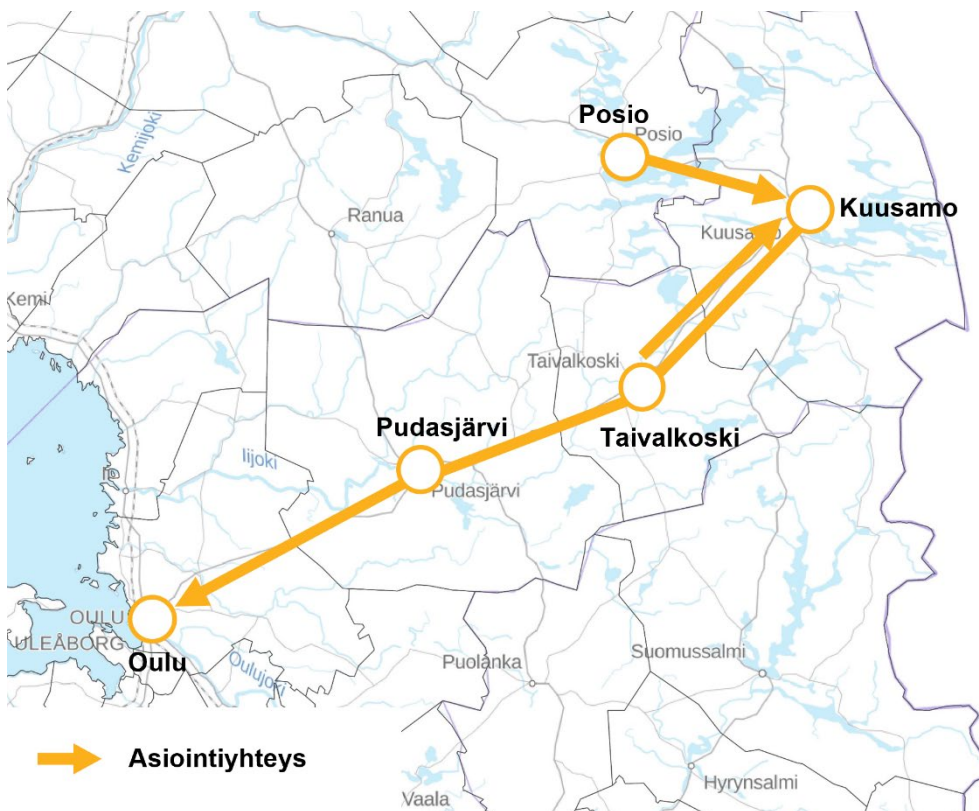
Kuva 3. Työmatkayhteystarpeet suunnittelualueella. (Taustakartta: © Maanmittauslaitos, sisältää Taustakarttasarjan 02/2022 aineistoa sekä Kuntajakoaineistoa 02/2022, lisenssi CC BY 4.0; Pendelöintitiedot: YKR/SYKE ja TK, 2021)

Suunnittelualueen pendelöinti keskittyy vahvasti valtatie 20 varteen yhteysväliille Pudasjärvi–Oulu ja Oulu–Pudasjärvi. Valtatie 20 liikenne nojautuu pääsääntöisesti markkinaehtoihin vuoroihin. Yhteysväliille järjestetään työmatkayhteys hyödyntäen myös markkinaehtoisen liikenteen vuoroja. Suunnittelussa pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään työmatkayhteyksien järjestämisessä samaa autokiertoa. Työmatkayhteyksien suunnittelussa huomioidaan muun muassa opettajien työssäkäyntiajat Pudasjärvelle ja OYS:an työvuorot ja asiointiajat mahdollisuuksien mukaan. Juna-aikataulut otetaan huomioon työssäkäyntiyhteyksiä määritettäessä, jotta mahdolliset vaihtoyhteydet voidaan järjestää.

Asiointiyhteydet

Joukkoliikenteen peruspalvelutasolla pyritään tarjoamaan opiskelu- ja työmatkayhteyksien ohella asiointia palvelevia joukkoliikenneyhteyksiä. Asiointimatkoja ovat esimerkiksi matkat kauppaan, sairaalaan tai pankkiin. Tarve on ympärivuotinen, mutta ei välttämättä päivittäinen. Asiointiyhteyksille on tarve myös kesäisin, jolloin opiskeluyhteyksiä ei järjestetä.

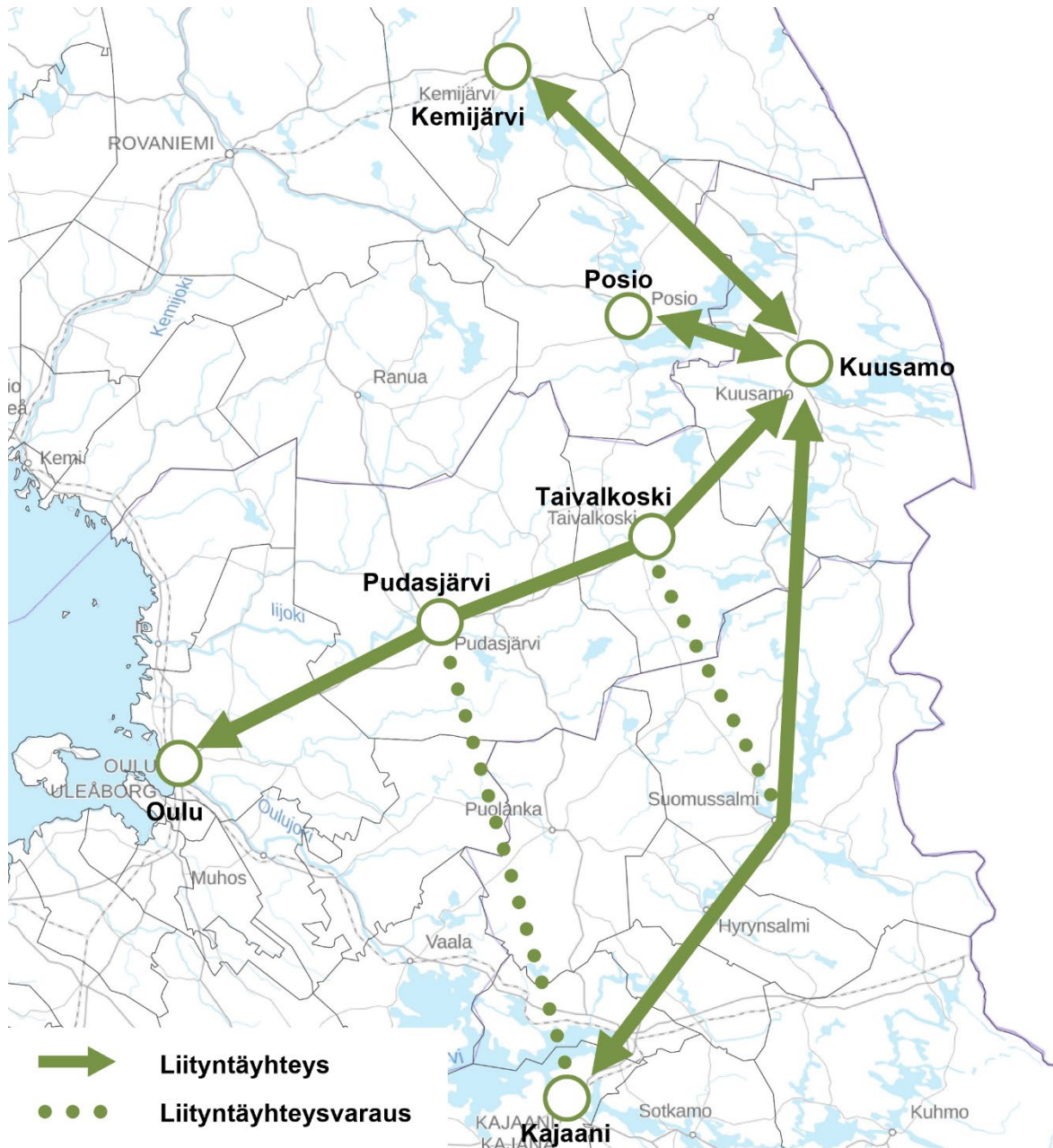
Asiointiyhteydet Kuusamoon ja Ouluun pyritään tarjoamaan kuntien keskustaajamista. Terveystieteiden ja sairaalapalveluiden (OYS ja Kuusamon terveyskeskus) saavutettavuus turvataan. Posio-Kuusamo ja Taivalkoski-Kuusamo-yhteyksiväleille järjestetään asiointiyhteys maanantaista perjantaihin aamupäivällä, jolloin perilläoloaika on noin 2–4 tuntia. Kuusamo-Taivalkoski-Pudasjärvi-Oulu-yhteyksivälille järjestetään asiointiyhteys maanantaista perjantaisin siten, että aamulla saavutaan Ouluun ja palataan iltopäivällä takaisin. Tavoitteena on turvata erityisesti yhteys OYS:aan. Iltopäivällä asiointiyhteyksiä tulisi tarjota riittävän myöhään Oulusta.

Kuva 4. Asiointiyhteystarpeet suunnittelualueella. (Taustakartta: © Maanmittauslaitos, sisältää Taustakarttasarjan 02/2022 aineistoa sekä Kuntajakoaineistoa 02/2022, lisenssi CC BY 4.0)

Liityntäyhteydet kaukoliikenteeseen

Liityntäyhteyksillä tarkoitetaan liityntämatkoja kaukoliikenteen verkkoon. Tarve on ympärivuotinen, mutta ei välttämättä päivittäinen. Liityntäyhteyksissä korostuu eri liikennemuotojen aikataulujen yhteensopivuus. Joukkoliikenteen peruspalvelutasolla pyritään tarjoamaan keskeiset liityntäyhteydet kaukoliikenteen verkkoon silloin, kun yhteyksille on selkeä todettuihin matkustajamääriin tai asiakaspotentiaaliin perustuva tarve. Keskeiset liityntäyhteydet voivat olla esimerkiksi opiskelijoiden viikonloppuyhteyksiä opiskelupaikkakunnalta kotiseudulle tai toiseen suuntaan, tai yhteyksiä rautatie- tai lentoasemille.

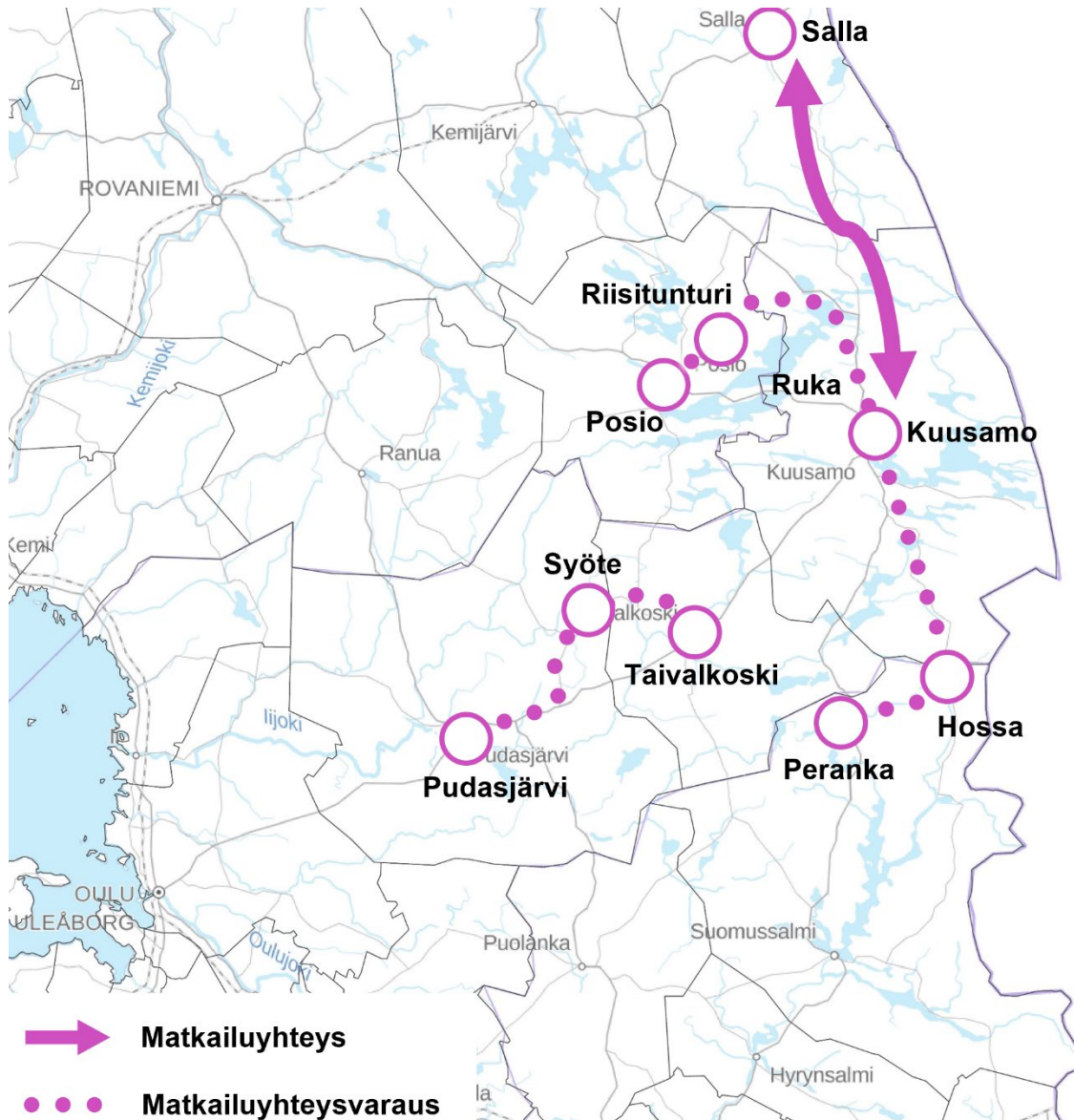

Kuva 5. Asiointiyhteystarpeet suunnittelualueella. (Taustakartta: © Maanmittauslaitos, sisältää Taustakarttasarjan 02/2022 aineistoa sekä Kuntajakoaineistoa 02/2022, lisenssi CC BY 4.0)

Liityntäyhteys Kuusamosta Kemijärven yöjunalle ja takaisin järjestetään maanantaista sunnuntaihin. Kuusamo-Taivalkoski-Pudasjärvi-Oulu-yhteysvälille järjestetään liityntäyhteys maanantaista perjantaihin Oulusta aamulla ja sunnuntaisin Oulusta alkuillasta etelään lähtevälle junalle. Paluuyhteys järjestetään maanantaista perjantaihin ja sunnuntaisin etelästä Ouluun alkuillasta saapuvalta junalta. Posio-Kuusamo-yhteysvälille järjestetään liityntäyhteys Oulun suuntaan sunnuntai-iltaisin ja Oulun suunnasta perjantai-ilta-päivisin. Kajaani-Kuusamo-yhteysvälille järjestetään liityntäyhteys Kajaanin suuntaan aamupäivisin maanantaista perjantaihin ja sunnuntai-ilta-päivisin, sekä Kajaanin suunnasta ilta-päivisin maanantaista perjantaihin ja sunnuntaisin. Lisäksi varaudutaan järjestämään perjantai-ilta-päivisin yhteys Kajaanista Pudasjärvelle ja Taivalkoskelle, sekä sunnuntai-iltaisin Pudasjärveltä ja Taivalkoskelta Kajaaniin. Yhteys voidaan järjestää samassa autokierrossa tai vaihdollisena yhteytenä.

Matkailuyhteydet

Matkailuyhteyksillä tarkoitetaan matkoja merkittävämpiin matkailukohteisiin. Tarve ei välttämättä ole päivittäinen. Yhteydet voivat olla myös vaihdollisia. Joukkoliikenteen peruspalvelutasolla pyritään tarjoamaan keskeiset yhteydet vakiintuneisiin, merkittävimpiin matkailukohteisiin, kun yhteyksille on selkeä asiakaspotentiaaliin perustuva tarve. Asiakaspotentiaalia on arvioitu mm. kansallispuistojen kävijämäärätilastojen ja työssä järjestetyn matkailutyöpajan pohjalta.

Kuva 6. Matkailuyhteystarpeet suunnittelualueella. (Taustakartta: © Maanmittauslaitos, sisältää Taustakarttasarjan 02/2022 aineistoa sekä Kuntajakoaineistoa 02/2022, lisenssi CC BY 4.0)

Kuusamo-Salla-yhteysväliille järjestetään matkailuyhteys ympärivuotisesti, ja sille pyritään luomaan vaihtoyhteyksiä kaukoliikenteeseen (esim. Oulun ja Kemijärven suunnat). Reitti voi kulkea Juuman ja Oulangan luontokeskuksen kautta. Sallan vetovoimaisimmat kuukaudet vuonna 2021 olivat maaliskuu, heinäkuu ja syyskuu.

Syötteelle, Hossaan ja Riisitunturille varaudutaan järjestämään matkailuyhteys. Yhteydet näihin kohteisiin voidaan järjestää syöttöliikenteenä kaukoliikenteen reitin varrelta tai liikennöimällä muuta palvelutasovoittojen mukaista liikennettä näiden kohteiden kautta aikataulujen salliessa. Mahdollisia reittejä ovat esim.

Oulu-Syöte-Kuusamo, Kajaani-Hossa-Kuusamo ja Kuusamo-Ruka-Riisitunturi-Posio. Syöttöliikenteen järjestäminen voi edellyttää kuntien osallistumista liikenteen rahoittamiseen. Matkailutyöpajan perusteella Syötteen ja Riisitunturin yhteyksille on ympärivuotinen tarve, Hossan yhteyksille tarve taas on kesällä.

Suunnittelualueen kansallispuistoja rengasmaisesti kiertävälle kansallispuistobussille ei nähty olevan tässä vaiheessa realistisia edellytyksiä, sillä kaikki alueen kansallispuistot kiertävä reitti olisi erittäin pitkä ja sen vuoksi myös kallis toteuttaa julkisella rahoituksella. Yhteen suuntaan kiertävä reitti ei myöskään olisi ollut aikataulullisesti sopiva kuin osalle matkustajista, joten käytännössä reittiä olisi pitänyt liikennöidä kahdella linja-autolla eri suuntiin.

Linjastosuunnittelu

Suunnittelun lähtökohdat

Linjastosuunnittelussa lähtökohtana olivat alueelle määritetyt joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet käyttäjäryhmittäin. Reittien, aikataulujen ja autokiertojen suunnittelussa on huomioitu eri käyttäjäryhmien tarpeet. Myös ajopäivät on suunniteltu vastaamaan käyttäjien tarpeita. Opiskeluyhteyksien lähtö- ja saapumisajoissa taas huomioidaan oppilaitosten alkamis- ja päättymisajat mahdollisuuksien mukaan. Lähtö- ja määräpaikoissa selvitetään vuorojen ajamista reitin läheisyydessä olevien oppilaitosten ja työpaikkojen kautta, mikäli se on aikataulullisesti mahdollista.

ELY-keskus järjestää jatkossa vain kuntien välisiä joukkoliikenneyhteyksiä, ja kuntien sisäisen joukkoliikenteen järjestäminen kuuluu kuntien vastuulle. Linjastosuunnittelun periaatteena on ollut, että ELY-keskus hankkii palvelutasotavoitteiden mukaisia vuoroja, jotka eivät muutoin toteudu. Autokiertojen toimivuuden takaamiseksi autokiertoihin on tarvittaessa lisätty myös sellaisia vuoroja, joiden liikennöimistä palvelutasotavoitteet eivät edellytä. Näiden vuorojen aikataulusuunnittelussa on pyritty täydentämään esimerkiksi kaukoliikenteen aikatauluja.

Eri pääsuuntien liikenne on suunniteltu omina kokonaisuuksinaan. Tavoitteena ovat toimivat kokonaisuudet ja kustannustehokkaat autokierrot. Linjastosuunnitelma sisältää neljä yhteysväliä, jotka voidaan kilpailuttaa omina tarjouskilpailukohteinaan. Jäljempänä olevilla reittikartoilla on kuvattu vain pääreitit, ja esimerkiksi kaikkia taajamien reittimuunnoksia ei ole esitetty.

Kuusamo-Oulu-yhteysväli

Valtatien 20 markkinaehtoinen joukkoliikennetarjonta ei täytä palvelutasotavoitteiden määrittämiä käyttäjäryhmäkohtaisia palvelutasotavoitteita. Tämän vuoksi ELY-keskus hankkii lisää liikennetarjontaa Kuusamo–Oulu-yhteysväliille. Liikennetarjonta on suunniteltu siten, että päällekkäistä tarjontaa markkinaehtoisen liikenteen kanssa ei synny.

Vuorot palvelevat työmatkayhteyksiä Oulusta Pudasjärvelle ja Pudasjärveltä Ouluun, liityntäyhteyksiä Ouluun ja Oulusta, asiointiyhteyksiä Ouluun ja Oulusta sekä opiskeluyhteyksiä Oulusta Pudasjärvelle ja Pudasjärveltä Ouluun. Aikataulut ovat samat ympäri vuoden.

Taulukko 2. Aikataulut Kuusamosta Ouluun ympäri vuoden.

Autokierto	1	2	1
Ajopäivät	M P	M P	L
Kuusamo Kelantie	4:30	14:30	6:00
Taivalkoski MH	5:15	15:15	6:45
Taivalkoski keskusta	5:20	15:20	6:50
OSAO Pudasjärvi		16:20	
Pudasjärvi	6:15	16:25	7:45
Kalliola P	x	x	x
Merikoskenkatu E1	x	x	x
Oulu linja-autoasema	7:30	17:40	9:00
OYS Kajaanintie E	7:35 T		
OYS E	7:37 T		
Huuhkajapuisto P	7:40 T		

Taulukko 3. Aikataulut Oulusta Kuusamoon ympäri vuoden.

Autokierto	2	1
Ajopäivät	M P	M PS
Oulu linja-autoasema	6:30	20:30
Merikoskenkatu P1	x	x
Kalliola E	x	x
Pudasjärvi	7:45	21:45
OSAO Pudasjärvi	7:50	
Taivalkoski keskusta	8:50	22:40
Taivalkoski MH	8:55	22.45
Kuusamo Kelantie	9:40	23:30

Kuusamo-Posio-yhteysväli

Vuorot palvelevat asiointi-, opiskelu- ja liityntäyhteyksiä Kuusamoon sekä matkailuyhteyksiä Riisitunturille. Vuorot pysähtyvät talviaikana Riisitunturintien tienhaarassa olevalla pysäköintialueella. Kesäaikana (kesäkuun alusta syyskuun loppuun) vuorot ajavat Riisitunturintietä pitkin Riisitunturin lähtöpisteelle asti. Perjantai- ja sunnuntaivuorot ajetaan vain kouluvuoden aikana.

Taulukko 4. Aikataulut Kuusamosta Posiolle talvella.

Autokierto	1	1	1	1	1
Ajopäivät	M P	M P	M P	P	S
Kuusamo Kelantie	7:05	10:45	14:30	18:20	15:40
Rukajärven koulu P	x	x			
Ruka Kumpare	7:35	11:15			
Kitka L	x	x			
Riisitunturin lähtöpiste	8:25	12:05			
Vasaraperä L			x	x	x
Posio	9:00	12:40	15:20	19:10	16:30

Taulukko 5. Aikataulut Posiolta Kuusamoon talvella.

Autokierto	1	1	1	1	1
Ajopäivät	M P	M S	M P	P	S
Posio	9:05	13.30	15:25	19:15	16:35
Vasaraperä I	x	x		x	x
Riisitunturin lähtöpiste			16:05		
Kitka I			x		
Ruka Kumpare			16:50		
Rukajärven koulu E			x		
Kuusamo Kelantie	9:55	14:20	17:20	20:05	17:25

Taulukko 6. Aikataulut Kuusamosta Posiolle kesällä.

Autokierto	1	1	1
Ajopäivät	M P	M S	M P
Kuusamo Kelantie	7:05	10:45	14:30
Rukajärven koulu P	x	x	
Ruka Kumpare	7:35	11:15	
Kitka L	x	x	
Riisitunturin Lähtöpiste	8:25	12:05	
Vasaraperä L			x
Posio	9:00	12:40	15:20

Taulukko 7. Aikataulut Posiolta Kuusamoon kesällä.

Autokierto	1	1	1
Ajopäivät	M P	M P	M S
Posio	9:05	13:30	15:25
Vasaraperä I	x	x	
Riisitunturin lähtöpiste			16:05
Kitka I			x
Ruka Kumpare			16:50
Rukajärven koulu E			x
Kuusamo Kelantie	9:55	14:20	17:20

Kemijärvi-Kuusamo-yhteysväli

Vuorot palvelevat liityntäyhteyksiä Kemijärven yöjunalta Kuusamoon ja takaisin ympäri vuoden samalla aikataululla. Aamulla Kemijärveltä Kuusamon saapuvalla vuorolta on liityntäyhteys Rukalla Sallasta saapuvalla vuorolta ja liityntäyhteys Sallaan ja Posiolle meneville vuoroille. Iltapäivällä Kuusamosta Kemijärvelle lähtevällä vuorolla on liityntäyhteys Oulusta tulevalta vuorolta sekä opiskeluyhteys Rukalle ja Käylään. Lisäksi vuorolta on liityntäyhteys Rukalla Posiolta ja Sallasta saapuvilta vuoroilta ja Sallaan menevälle vuorolle.

Taulukko 8. Aikataulut Kemijärven ja Kuusamon välillä ympäri vuoden

Autokierto	1
Ajopäivät	M S
Kemijärvi rautatieasema	9:15
Kemijärvi	9:20
Joutsijärvi	x
Suomu	9:55
Käylä	10:50
Ruka Kumpare	11:10
Rukajärven koulu E	x
Kuusamo Kelantie	11:40

Autokierto	1
Ajopäivät	M S
Kuusamo Kelantie	16:20
Rukajärven koulu P	x
Ruka Kumpare	16:50
Käylä	17:10
Suomu	18:05
Joutsijärvi	x
Kemijärvi	18:40
Kemijärvi rautatieasema	18:45

Salla-Ruka-yhteysväli

Vuorot palvelevat matkailuyhteyksiä Sallan ja Kuusamon välillä. Kohteen vuorot ajetaan kesäkuun alusta syyskuun loppuun maanantaista sunnuntaihin ja lokakuun alusta toukokuun loppuun maanantaista perjantaihin.

Aamulla Sallasta Rukalle saapuvalta vuorolta on liityntäyhteys Kuusamoon ja Posiolle meneville vuoroille. Päivällä Rukalta Sallaan lähtevälle vuorolle on liityntäyhteys Kuusamosta ja Kemijärveltä. Iltapäivällä Sallasta Rukalle saapuvalta vuorolta on liityntäyhteys Kuusamoon ja Kemijärvelle. Iltapäivällä Rukalta Sallaan lähtevälle vuorolle on liityntäyhteys Kuusamosta ja Posiolta.

Taulukko 9. Aikataulut Sallan ja Rukan välillä lokakuun alusta toukokuun loppuun

Autokierto	1	1
Ajopäivät	M P	M P
Salla	9:00	14:40
Hautajärvi E	x	x
Käylä	10:00	15:40
Oulangan luontokeskus	10:15	15:55
Juuma	10:35	16:15
Ruka Kumpare	11:05	16:45

Autokierto	1	1
Ajopäivät	M P	M P
Ruka Kumpare	11:20	16:55
Juuma	11:50	17:25
Oulangan luontokeskus	12:10	17:45
Käylä	12:25	18:00
Hautajärvi P	x	x
Salla	13:25	19:00

Taulukko 10. Aikataulut Sallan ja Rukan välillä kesäkuun alusta syyskuun loppuun

Autokierto	1	1
Ajopäivät	M S	M S
Salla	9:00	14:40
Hautajärvi P	x	x
Käylä	10:00	15:40
Oulangan luontokeskus	10:15	15:55
Juuma	10:35	16:15
Ruka Kumpare	11:05	16:45

Autokierto	1	1
Ajopäivät	M S	M S
Ruka Kumpare	11:20	16:55
Juuma	11:50	17:25
Oulangan luontokeskus	12:10	17:45
Käylä	12:25	18:00
Hautajärvi P	x	x
Salla	13:25	19:00

Vaikutusten arviointi

Vaikutukset liikenteen määrään ja kustannuksiin

Linjastosuunnitelman vaikutuksia voidaan arvioida muun muassa liikennesuoritteiden ja kustannusten perusteella. Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelmassa esitetyn uuden hankittavan liikenteen profiili poikkeaa kuitenkin niin paljon aikaisemmin hankitusta liikenteestä, että liikennesuoritteiden ja kustannusten vertailua ei katsottu tässä tapauksessa aiheelliseksi.

Vaikka suoritteita ja kustannuksia ei vertailla, voidaan kuitenkin esittää arvio linjastosuunnitelman mukaisen liikenteen kustannuksista. Liikenteen bruttokustannuksiksi on arvioitu soveltuvia yksikköhintoja käyttäen 1,12 milj. € vuodessa. Talviliikenteen osuus kustannuksista on noin 0,84 milj. € ja kesäliikenteen 0,28 milj. € vuodessa. Joukkoliikenteen järjestämisen kiinteät kustannukset ovat nousseet jonkin verran muun muassa polttoaineen hinnan nousemisen vuoksi. Kustannusarvion laatimisessa on hyödynnetty viimeaikaisia sopimushintoja. Liikenteen lopullinen hinta varmistuu vasta tarjouskilpailun perusteella. ELY-keskuksen hankkima liikenne on nykyisin kilpailutettu reittipohjaisina käyttöoikeussopimuksina. Myös linjastosuunnitelman mukainen liikenne hankitaan samalla hankintatavalla. Käyttöoikeussopimuksille olennaista on se, että liikenteenharjoittaja pitää lipputulot ja kantaa liikenteen taloudellisen riskin. COVID-19-pandemia on kuitenkin vähentänyt lipputulota, mikä voi myös vaikuttaa tulevan liikenteen kustannuksiin. Lisäksi on muistettava, että osa suunnittelualueen liikenteestä toteutuu markkinaehtoisesti tai on kuntien hankkimaa sekä nyt että tulevaisuudessa.

Joukkoliikenteen järjestämisessä tapahtuvat muutokset

Koillismaan alueen joukkoliikenne koostuu tällä hetkellä markkinaehtoista liikenteestä sekä ELY-keskuksen ja kuntien hankkimasta liikenteestä. Liikennettä ei ole aiemmin suunniteltu kokonaisuutena, vaan jokainen taho on järjestänyt liikennettä omien tarpeidensa mukaan. Joukkoliikenteen palvelutason ja linjaston suunnittelussa on otettu huomioon alueen asukkaiden ja matkailijoiden todelliset liikkumistarpeet. Alueen joukkoliikenteen järjestäminen kokonaisuutena näkyy myös matkustajille parempana palvelutasona.

Vilkkaimmat ja kannattavimmat vuorot hoidetaan myös jatkossa markkinaehtoisesti. ELY-keskus hankkii palvelutasoa täydentäviä yhteyksiä, mikäli määritettyihin tavoitteisiin ei päästä markkinaehtoisen liikenteen avulla. Vuoromäärät kasvavat usealla yhteysväillä tehokkaiden autokierrojen suunnittelun vuoksi, ja vuorojen aikataulut on pyritty yhteensovittamaan liikkumistarpeita vastaaviksi. Myös vaihdolliset yhteydet toimivat entistä paremmin, kun eri yhteysvälien vuorojen aikataulut on yhteensovitettu keskenään sujuvien vaihtojen aikaansaamiseksi.

Vaikutukset matkustajiin

ELY-keskuksen hankkiman liikenteen painopiste suunnittelualueella muuttuu jonkin verran nykyisestä. Liikenteen suunnittelu autokierroittain johtaa siihen, että kunkin yhteysvälin liikenne muodostaa selkeämmin oman kokonaisuutensa. Tämä mahdollistaa liikenteen kehittämisen eri käyttäjäryhmiä ajatellen.

Uudet työmatkayhteydet Oulun ja Pudasjärven välillä mahdollistavat työssäkäynnin arkinen noin klo 8–16-välillä. Suunnitellut uudet sekä olemassa olevat markkinaehtoiset vuorot tarjoavat vaihtoehdon oman auton käytölle. Opiskelijoiden viikonloppuyhteydet Oulu-Pudasjärvi-Taivalkoski-Kuusamo- ja Posio-Kuusamo-yhteysväleillä tarjoavat opiskelijoille uusia mahdollisuuksia viikonloppujen liikkumiseen. Asiointiyhteydet Kuusamo-Taivalkoski-Pudasjärvi-Oulu-, Posio-Kuusamo-, Taivalkoski-Kuusamo- ja Oulu-Pudasjärvi-yhteysväleillä mahdollistavat muutaman tunnin asioinnin määräpaikassa nykyistä paremmin ympäri vuoden.

Liityntäyhteydet Kuusamo-Taivalkoski-Pudasjärvi-Oulu-, Kuusamo-Kemijärvi-, Posio-Kuusamo- ja Kajaani-Kuusamo-yhteysväleillä mahdollistavat liityntäyhteydet kaukoliikenteen verkkoon. Lisäksi uutta liikennetarjontaa on järjestetty useisiin alueen matkailukohteisiin palvelemaan liityntäyhteys- ja matkailutarpeita.

Lähteet

Maanmittauslaitos 2021: Kuntajakoaineisto, avoimien aineistojen tiedostopalvelu [verkkopalvelu]. Helsinki: Maanmittauslaitos [viitattu 19.4.2022]. Saantitapa: <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>. Lisenssi: CC BY 4.0, <https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40>

Maanmittauslaitos 2021: Taustakarttasarja, avoimien aineistojen tiedostopalvelu [verkkopalvelu]. Helsinki: Maanmittauslaitos [viitattu 19.4.2022]. Saantitapa: <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>. Lisenssi: CC BY 4.0, <https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40>

Matkahuolto 2022: Aikatauluhaku. Oy Matkahuolto Ab [viitattu 25.5.2022]. Saantitapa: <https://liput.matkahuolto.fi/connectionsearch>

Suomen virallinen tilasto (SVT) 2022: Väestörakenne [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 31.10.2022]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/tilasto/vaerak>

VR 2002: Aikatauluhaku. VR-Yhtymä Oyj [viitattu 19.5.2022]. Saantitapa: <https://www.vr.fi/>

YKR/SYKE ja TK 2021: Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä. Suomen ympäristökeskus ja Tilastokeskus. Saantitapa: Sopimus YKR-aineiston käyttöoikeudesta (Pohjois-Savon ELY-keskus ja Ramboll Finland Oy, 2022)

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 81/2022				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Ramboll Finland Oy		Julkaisu-aika Tammikuu 2023		
		Kustantaja Julkaisija Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelma 2023				
Tiivistelmä Koillismaan joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelmassa 2023 on määritelty joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso sekä laadittu joukkoliikenteen linjasto 4.6.2023 alkavaa sopimuskautta varten. Suunnittelu on koskenut kuntien välistä linja-autoliikennettä Kuusamon, Taivalkosken ja Pudasjärven välillä sekä liikennettä Kajaanista, Kemijärveltä, Oulusta, Posiolta, Puolangalta, Ranualta, Rovaniemeltä, Sallasta ja Suomussalmelta em. alueelle. Suunnittelun ulkopuolelle on rajattu Lapin ja Kainuun maakuntien sisäinen linja-autoliikenne, VR:n junaliikenne sekä kuntien sisäiset koululais- ja asiointikuljetukset. Joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet on määritetty yhteistyössä kuntien kanssa. Työtä on ohjannut alueellinen joukkoliikennetyöryhmä, minkä lisäksi kuntien näkemyksiä on kuultu kuntakohtaisissa työpajoissa ja erillisessä matkailutyöpajassa. Lisäksi asukaskyselyn avulla on selvitetty alueen asukkaiden näkemyksiä siitä, miten alueen joukkoliikenne toimii nykyisin ja miten sitä tulisi kehittää. Asukaskyselyn korkean vastausmäärän perusteella joukkoliikenne kiinnostaa alueen asukkaita ja sen nykyisessä toimivuudessa on puutteita. Tavoitteena palvelutasotavoitteiden määrittämisessä on ollut tunnistaa, millaista kuntien välistä joukkoliikennettä alueella tarvitaan. Liikkumistarpeet on määritetty matkatyypeittäin opiskelu-, työmatka-, asiointi-, liityntä- ja matkailuyhteyksille. Tunnistettujen liikkumistarpeiden pohjalta on suunniteltu kuntien välinen joukkoliikennetarjonta siten, että tarpeita on toteutettu tasapuolisesti ja mahdollisimman tehokkaasti. Suunnittelualueelle ei ole aiemmin laadittu joukkoliikenteen palvelutaso- ja linjastosuunnitelmaa, eikä alueen nykyistä joukkoliikennettä ole suunniteltu yhtenä kokonaisuutena tai tarveperusteisesti. Suunnitelman mukaisen liikenteen bruttokustannuksiksi on arvioitu vuositasolla noin 1,12 milj. euroa. Lopullinen hintataso määrittäyty tarjouskilpailun perusteella.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) Joukkoliikenne, palvelutaso, Koillismaa				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF) 978-952-398-104-1	ISSN-L	ISSN (painettu)	ISSN (verkkopainettu) 2242-2854
www www.doria.fi/ely-keskus		URN URN:ISBN:978-952-398-104-1	Kieli Suomi	Sivumäärä 24
Julkaisun myynti/jakaja Julkaisu on Kansalliskirjaston ylläpitämässä julkaisuarkistossa Doria: doria.fi/ely-keskus				
Kustannuspaikka ja aika Oulu 9.1.2023			Painotilo	

RAPORTTEJA 81 | 2022

KOILLISMAAN JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO- JA LINJASTOSUUNNITELMA 2023

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-398-104-1 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-104-1

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi